

PLA TERRITORIAL SECTORIAL D'INFRAESTRUCTURES DE GESTIÓ DE RESIDUS MUNICIPALS DE CATALUNYA 2020

PRESENTACIÓ

PRESENTACIÓ

La gestió de residus d'origen municipal, integrats principalment pels residus domèstics i del petit comerç, és una matèria de competència compartida entre els ens locals i la Generalitat de Catalunya. Els ens locals són competents en matèria de gestió i la Generalitat ho és en matèria de planificació. L'exercici òptim requereix d'instruments que garanteixin la correcta gestió dels residus que es produeixen en el territori i el desenvolupament de polítiques de sostenibilitat que siguin orientades a maximitzar la consideració del residu com a recurs.

Entre aquests instruments es troba el Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals de Catalunya 2020, el qual correspon impulsar al Departament de Territori i Sostenibilitat, mitjançant l'Agència de Residus de Catalunya, amb l'aprovació del Govern. Aquest Pla Territorial Sectorial (PINFRECAT20) suposa el relleu i la reformulació de l'anterior Pla Territorial Sectorial (2005 – 2012), el qual fou aprovat mitjançant el Decret 16/2010, de 16 de febrer.

El nou Pla es desenvolupa d'acord amb l'adaptació de la planificació al context general en el que es troba Catalunya, tant en termes normatius com pel que fa a les complexes condicions d'entorn socioeconòmic i financer. Es fa necessari definir estratègies que permetin avançar cap a l'equilibri territorial dels sistemes de tractament i dels seus costos, atès el desequilibri actual que suposa no haver completat el desplegament de les infraestructures de tractament previ a la deposició dels residus en dipòsits controlats.

És en aquest context on cal reorientar les estratègies de gestió, en primer lloc establint les noves bases del model i distribució territorial a partir de la situació de les infraestructures existents i capacitats disponibles, en segon terme, determinant els dèficits actuals i projeccions futures, i finalment establint les prescripcions i instruments necessaris que han de ser considerats per tal de promoure l'equilibri territorial de la gestió dels residus durant els propers anys.

El Pla Territorial Sectorial ha de permetre el desenvolupament i implantació efectiva del nou Programa General de Prevenció i Gestió de Residus i Recursos de Catalunya 2020 (PRECAT20) i avançar en la integració d'aquest vector ambiental en el conjunt de polítiques de la Generalitat.

En aquest sentit el PINFRECAT20 constitueix el marc de referència per a la implantació ordenada i equilibrada en el territori de les infraestructures necessàries per al tractament de residus a Catalunya, d'acord amb la reformulació del model de gestió, en el qual s'han de subordinar els instruments previstos a la legislació urbanística.

En conseqüència, aquest és un instrument d'ordenació i de determinació de l'interès públic que ha derivat en la millora de la qualitat de vida dels ciutadans, i alhora ha de garantir la implantació d'un model de gestió del qual la finalitat última és la millora i l'optimització del servei públic de gestió de residus municipals, d'acord amb criteris de sostenibilitat ambiental, social i econòmica sota la base de la cooperació amb l'administració local.

Abast

L'abast del PINFRECAT20 afecta fonamentalment a les següents instal·lacions de gestió de residus:

- Plantas de tractament mecànic i biològic de la fracció Resta de residus municipals.
- Plantas de tractament biològic de la fracció orgànica de residus municipals (FORM).
- Instal·lacions de valorització energètica.
- Dipòsits controlats de classe II de residus no perillosos, autoritzats per a la gestió dels residus municipals dels serveis públics de recollida obligatòria.

El PINFRECAT20 afecta tant a infraestructures existents com a aquelles que es preveu de nova implantació, i requereix instal·lacions logístiques que tenen relació directa amb les anteriors. Es refereix principalment a centres logístics de recepció i transferència de residus, els quals permeten evitar la necessitat de noves instal·lacions de tractament, considerant-se en determinades circumstàncies instal·lacions estratègiques per contribuir a la consolidació i millor aprofitament de les infraestructures existents, ampliant-ne l'àmbit de servei.

També com a centres logístics es consideren les deixalleries, preveient actuacions de millora orientades principalment a dotar d'infraestructura per a la preparació per a la reutilització, potenciant en definitiva la reutilització i la valorització material dels residus.

Procedència i fonament de la formulació del Pla Territorial Sectorial d'infraestructures 2020

El Text refós de la Llei reguladora dels residus disposa en el seu article 6 que el Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals té naturalesa jurídica de pla territorial sectorial d'acord amb el que determina la Llei 23/1983, de 21 de novembre de política territorial. L'article 19 d'aquesta Llei disposa que correspon a cada Departament elaborar els plans territorials sectorials de la seva competència i proposar-ne la seva aprovació al Consell executiu.

Amb aquest Pla, el Govern de Catalunya coadjuva en l'acompliment dels principis de proximitat i autosuficiència i a la racionalització de la despesa pública en matèria d'inversions en gestió de residus municipals.

El PINFRECAT20 és una eina de desenvolupament del Pla Territorial General de Catalunya i té com objectiu racionalitzar la planificació territorial de les instal·lacions de gestió de residus municipals existents i de les noves instal·lacions, amb la finalitat d'assolir la màxima autosuficiència de gestió en totes les agrupacions territorials de Catalunya, tenint en compte les necessitats, recursos i dèficits existents en cadascuna d'aquestes agrupacions territorials.

En aquest sentit, cal posar de relleu que es dona compliment a allò establert a l'article 16 de la Directiva 2008/98/CE, del Parlament i del Consell, de 19 de novembre de 2008, que regula els principis d'autosuficiència i proximitat i obliga als Estats a establir una xarxa integrada i adequada d'instal·lacions de gestió de residus municipals que els permeti avançar cap a l'objectiu de l'autosuficiència, tenint en compte les circumstàncies geogràfiques o la necessitat d'instal·lacions especialitzades per a determinats tipus de residus.

Respecte el finançament de les inversions en infraestructures, la Generalitat assumirà mitjançant l'Agència de Residus de Catalunya el finançament de les inversions que figuren en el PINFRECAT20, en la quantia i forma que

es determini en el propi Pla Territorial Sectorial, prèvia l'aprovació del Govern. El finançament podrà provenir de fons propis de la Generalitat o bé del Fons de gestió de residus.

En qualsevol cas, també es vol ampliar a altres agents econòmics la possibilitat de finançar aquestes instal·lacions, com pot ser el sector privat, sense detriment de la protecció que han de tenir les infraestructures de promoció i titularitat pública, i del finançament per part de la Generalitat en la mesura en que la disponibilitat pressupostària ho permeti.

La participació del sector privat però ha de ser regulada de forma ordenada, evitant que es produeixi un excés de capacitats de tractament que suposi interferències amb les instal·lacions de titularitat pública, alhora que s'estableixen unes bases que suposin un incentiu als inversors mitjançant la dotació de garanties i l'acotament dels riscos associats.

Entre els instruments que es preveuen per impulsar el desplegament de les actuacions que es deriven del nou PINFRECAT20, té especial rellevància l'evolució del *cànon sobre la deposició del rebuig*, el qual ha d'evolucionar de forma sensible per tal de suposar un efecte real de dissuasió de la gestió directa a dipòsit, avançant definitivament en el compliment de l'obligació legal de fer el tractament previ a la deposició dels residus en dipòsits controlats. Així mateix, la seva recaptació ha de permetre disposar de recursos econòmics per tal de facilitar l'accés al finançament i millorar les dotacions dels ajuts per infraestructures, contribuint en definitiva a l'equilibri territorial.

Bases estratègiques i contingut

Les bases estratègiques que es desenvolupen mitjançant el contingut del nou Pla Territorial Sectorial són fonamentalment:

- La reformulació del model de gestió de residus.

La reformulació del model pretén incidir en la millora del compliment de la jerarquia de gestió, d'acord amb les directrius normatives actuals. Es vol fer un enfoc especial al compliment de l'obligació de tractar els residus previ a la seva deposició, promovent l'equilibri territorial dels costos i vies de gestió. Altres aspectes rellevants del model són la millora de l'eficiència energètica de les instal·lacions, així com la seva flexibilitat per fer front a diversos escenaris de gestió, podent combinar diversos tractaments i quantitats en funció d'uns escenaris de gestió que es preveuen dinàmics.

També mencionar que es preveu facilitar la diversificació del model de tractament de la fracció orgànica possibilitant el desenvolupament de petites plantes d'àmbit local en aquells casos en que el context ho permeti, així com facilitar el desenvolupament i implantació de noves tecnologies i processos que permetin incrementar els índex de valorització dels residus i reducció de la seva deposició.

- El model de participació públic – privat.

Si bé es vol prioritzar el desenvolupament i consolidació del parc d'instal·lacions de titularitat pública, el PINFRECAT20 pretén ser també una guia per a facilitar la participació ordenada del sector privat en el desenvolupament d'instal·lacions de servei públic. Es tracta doncs que els ens locals, d'acord amb les

condicions de contorn i les possibilitats de finançament pugui decidir sobre el model més adequat, ja sigui públic, privat o mixt.

Es fa necessari establir unes prescripcions bàsiques que cal tenir en compte a l'hora de desenvolupar infraestructures, les quals han de ser sempre justificades per tal de poder cobrir dèficits existents, acotant els riscos per als inversors, així com per la competència sobre les instal·lacions ja existents.

- Els instruments per al desplegament de les actuacions i finançament.

Els principals instruments per al desplegament i impuls de les estratègies i actuacions que es deriven del Pla Territorial Sectorial són el PRECAT20 i el propi PINFRECAT20.

Evidentment el marc normatiu és també un instrument important a l'hora de fer complir determinades obligacions legals, i amb especial menció per al tractament dels residus municipals de forma prèvia a la seva deposició en dipòsits controlats.

Pel que fa als instruments econòmics, l'estratègia sobre l'evolució del cànon de la deposició del rebuig que s'exposa en el PRECAT20 és un element clau tant pel que fa a la orientació de les polítiques de gestió, així com per suposar una de les principals fonts de finançament per poder desenvolupar actuacions derivades del desplegament del PINFRECAT20.